

Vergaderjaar 2007–2008

28 325

Bouwregelgeving 2002–2006

Nr. 76

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR WONEN, WIJKEN EN INTEGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 april 2008

Op 14 februari 2008 zijn met betrekking tot het ontwerp-Besluit brandveilig gebruik bouwwerken (Gebruiksbesluit) drie moties aangenomen (Kamerstukken II, 2007–2008, 28 325, nrs. 70 t/m 72). Met deze brief informeer ik u over mijn standpunt ten aanzien van de uitvoering van die moties. Op verzoek van de algemene commissie voor Wonen, Wijken en Integratie (brief van 17 maart 2008 (WWI-08-59/BZK-08-105 en 08-WWI-B-012)) betrek ik daarbij tevens de brief van de Nederlandse Brandwonden Stichting van 26 februari 2008 inzake de motie over de controlefrequentie van mobiele brandblussers (28 325, nr. 70). Ook geef ik gevolg aan het verzoek van genoemde commissie (brief van 31 maart 2008) om u te informeren over de uitvoering van de motie inzake de afstemming tussen het Gebruiksbesluit en het Bouwbesluit (28 325, nr. 71).

Tenslotte ga ik in deze brief eveneens in op een toezegging over zonnepanelen die ik heb gedaan in het overleg met de algemene commissie voor Wonen, Wijken en Integratie van 22 januari 2008 (kamerstuk 28 325, nr. 73).

Motie nr. 70 (controlefrequentie mobiele brandblussers)

In deze motie is gevraagd om de controlefrequentie van mobiele brandblussers van één keer per jaar naar één keer per twee jaar te verlagen. Bij brief van 26 februari 2008 heeft de Nederlandse Brandwonden Stichting de Tweede Kamer om heroverweging van die motie verzocht. Naar mijn oordeel heeft de stichting in haar brief geen argumenten, feiten of omstandigheden naar voren gebracht die niet reeds ten tijde van het aanvaarden van de motie bekend waren. Of de motie dient te worden heroverwogen is mijns inziens derhalve geheel aan de Tweede Kamer ter beoordeling. Ik zal de voorgeschreven controlefrequentie van mobiele brandblussers in het ontwerp-Gebruiksbesluit dan ook conform de aangenomen motie wijzigen van éénmaal per jaar in éénmaal per twee jaar.

In deze motie is gevraagd om het ontwerp-Gebruiksbesluit voor de invoering uiterlijk medio 2008 af te stemmen met het Bouwbesluit 2003. Gezien de technische briefing van de algemene commissie voor Wonen, Wijken en Integratie van 20 maart 2008, die aan deze motie was gewijd, kan ik de argumenten van de indieners van de motie begrijpen. Door de indieners van de motie werd aangegeven dat zij de in het ontwerpbesluit opgenomen controlevoorschriften terzake van sprinklerinstallaties en doorvoeren door rook- en brandscheidingen overbodig vinden, gelet op hetgeen terzake reeds in het Bouwbesluit 2003 is opgenomen. Hoewel voor die zienswijze zeker iets te zeggen is, wegen de argumenten daartegen voor mij zwaarder. Ik wil dit als volgt toelichten.

Sprinklerinstallaties

Het Bouwbesluit 2003 bevat geen voorschriften over sprinklerinstallaties, zodat daarin ook geen specifieke eisen zijn opgenomen ten aanzien van de aanwezigheid, kwaliteit en benodigde omvang van zo'n installatie. Het Bouwbesluit 2003 schrijft voor dat een te bouwen bouwwerk en een bestaand bouwwerk zodanige voorzieningen voor de bestrijding van brand hebben, dat brand binnen redelijke tijd kan worden bestreden. Of in het concrete geval aan die eis voldaan gaat worden door het aanbrengen van een sprinklerinstallatie of op andere wijze is in eerste instantie de beslissing van de opdrachtgever/eigenaar van het bouwwerk, zij het dat burgemeester en wethouders als bevoegd gezag met die keuze moeten instemmen. Controle en onderhoud van installaties in de gebruiksfase van het bouwwerk vallen buiten de reikwijdte van het Bouwbesluit 2003. Omdat controle en onderhoud van wezenlijk belang zijn voor het waarborgen van het goed functioneren van brandbeveiligingsinstallaties (zoals sprinklerinstallaties) in de gebruiksfase van het bouwwerk, zijn daarover in het ontwerpbesluit (evenals op dit moment in de gemeentelijke bouwverordeningen) expliciete voorschriften opgenomen. Dergelijke voorschriften kunnen mijns inziens niet worden gemist. Brandbeveiligingsinstallaties laten aanbrengen zonder waarborgen voor het bij voortduring goed functioneren van die installaties, creëert mijns inziens slechts schijnveiligheid. Bovendien stelt het ontbreken van een dergelijk voorschrift een (gemeentelijke) toezichthouder voor een tijdrovende taak: van een toezichthouder hoeft in redelijkheid niet te worden verwacht dat hij het goed functioneren van een brandbeveiligingsinstallatie zelf gaat controleren door die installatie praktisch te gaan beproeven. Door voor te schrijven dat een automatische brandblusinstallatie (zoals een sprinkler) moet zijn voorzien van een geldig door burgemeester en wethouders aanvaard document waaruit blijkt dat die voorziening adequaat functioneert, wordt onderhouden en gecontroleerd, kan de toezichthouder in eerste instantie volstaan met de controle van dat document.

Doorvoer van leidingen en/of kabels

Het Bouwbesluit 2003 bevat eisen ten aanzien van de brand- en rookwerendheid van muren en andere scheidingsconstructies. Die eisen gelden ook indien in of door een scheidingsconstructie een doorvoer voor kabels en dergelijke wordt aangebracht. Op zichzelf is dit, hetgeen ook door de indieners van de motie in de technische briefing is betoogd, een sluitend systeem dat niet tot het opnemen van een aanvullend controlevoorschrift in het Gebruiksbesluit noopt. Echter, de praktijk maakt een dergelijk voorschrift wel gewenst. Een veelvoorkomend probleem in de gebruiksfase van bouwwerken is namelijk dat het alsnog aanbrengen of wijzigen van doorvoeren onvoldoende zorgvuldig gebeurt met als consequentie dat de scheidingsconstructie niet meer aan de brandveiligheidseisen voldoet. Dit speelde bijvoorbeeld een rol bij de Schipholbrand, waarbij de doorvoeren ter plaatse van de toe- en afvoeropeningen van de ventilatie door het

plafond van de celcontainers niet brandwerend waren uitgevoerd en de brandwerendheid van cel naar open ruimte en gang daardoor onvoldoende was (Onderzoeksraad voor Veiligheid, eindrapport «Brand cellencomplex Schiphol-Oost», 21 september 2006, blz. 112) en waar voorts niet aantoonbaar was dat de vereiste controle van de doorvoeren in brandwerende scheidingen had plaatsgevonden (idem, blz. 120).

De praktijk leert helaas dat wanneer er niet gecontroleerd wordt of de leidingdoorvoeren op voldoende zorgvuldige wijze zijn aangebracht, er een aanzienlijk risico voor brandonveiligheid is dat achteraf vaak moeilijk is vast te stellen.

Voortaan wordt voorgeschreven dat een dergelijke controle na het aanbrengen of wijzigen van een doorvoer moet plaatsvinden. Daarmee wordt afgeweken van wat daarover in de model-Bouwverordening van de VNG staat. Er is in het ontwerp-Gebruiksbesluit namelijk voor gekozen om in plaats van de in de model-Bouwverordening genoemde jaarlijkse controle een controle ná het aanbrengen/wijzigen van een doorvoer voor te schrijven.

Het is primair de verantwoordelijkheid van de eigenaar/gebruiker van het betreffende bouwwerk om die controle op adequate wijze te laten uitvoeren, hetzij door de doorvoer te laten aanbrengen/wijzigen door een voldoende deskundig bedrijf dan wel door de gerealiseerde doorvoer te laten controleren door een voldoende deskundig persoon. Die primaire verantwoordelijkheid wordt in dit voorschrift geaccentueerd. Zonder een dergelijk voorschrift staat een (gemeentelijke) toezichthouder voor een tijdrovende taak: van een toezichthouder hoeft in redelijkheid niet worden verwacht dat hij altijd zelf gaat controleren – bijvoorbeeld door plafonds te verwijderen – of een doorvoer is aangebracht of gewijzigd en zo ja, of dat dan voldoende zorgvuldig is gebeurd. Door het voorschrift in het Gebruiksbesluit kan de toezichthouder zich in eerste instantie vooral richten op de informatie die over de bedoelde controle is opgenomen in het logboek dat over de staat van de brandbeveiligingsvoorzieningen moet worden bijgehouden. Dit voorschrift heeft mijns inziens dan ook meerwaarde.

Het is geenszins de bedoeling geweest om met de in de motie genoemde voorschriften verwarring te scheppen in de afstemming tussen Bouwbesluit en Gebruiksbesluit. De genoemde voorschriften in het Gebruiksbesluit zijn vooral ook als controle-voorschrift bedoeld, omdat er in de praktijk nogal eens wat mis gaat met de uitvoering van de Bouwbesluitvoorschriften. Er is dus altijd een relatie tussen het betreffende Bouwbesluitvoorschrift en het «bijbehorende» voorschrift van het Gebruiksbesluit. In die zin heeft afstemming tussen Bouwbesluit en Gebruiksbesluit dus reeds plaatsgevonden. In het kader van de motie ben ik niettemin bereid om nogmaals goed naar de redactie van de voorschriften en de toelichting daarop te kijken.

Bovendien zal de relatie met het Bouwbesluit in de tweede fase van het Gebruiksbesluit nog verdere aandacht krijgen. In die fase zal er naar worden gestreefd de voorschriften van het Gebruiksbesluit en die van het Bouwbesluit 2003 te integreren in één besluit. Dan zullen eventuele afstemmingsvraagstukken derhalve definitief tot het verleden gaan behoren. De daarvoor benodigde wijziging van de Woningwet zal naar verwachting nog dit parlementaire jaar bij de Tweede Kamer kunnen worden ingediend.

Motie nr. 72 (definitie «niet-zelfredzame personen»)

In deze motie is gevraagd om het begrip «niet-zelfredzame personen» door een definitie in het Gebruiksbesluit te verduidelijken. Eenzelfde verzoek is gedaan in de brief die de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) op 15 januari 2008 mede namens een aantal andere organisa-

ties (Aedes, Actiz en GGZ-Nederland) aan de algemene commissie voor Wonen, Wijken en Integratie heeft gezonden. Op 19 februari 2008 heeft over die brief overleg met de betreffende organisaties plaatsgevonden. In dat overleg is naar voren gekomen dat men in de uitvoeringspraktijk bij de toepassing van de brandveiligheidsvoorschriften worstelt met het vage begrip «niet-zelfredzame personen». Mijn ministerie heeft de sector en de brandweer twee jaar geleden aangegeven dat – wanneer de sector en de brandweerwereld er samen in zouden slagen die duidelijkheid te verschaffen – in het Gebruiksbesluit bij hun bevindingen zou worden aangesloten. De sector en de brandweer zijn daar evenwel niet in geslaagd. Op grond van de motie is WWI thans aan zet om alsnog meer duidelijkheid te verschaffen. In bedoeld overleg met de zorgsector van 19 februari 2008 is gezamenlijk geconcludeerd:

- dat meer duidelijkheid over het begrip «niet-zelfredzame personen» gewenst is;
  - maar dat het – gelet op de vruchteloze inspanning van de sector en de brandweer tot nu toe – kennelijk geen eenvoudige opgave is;
- dat door WWI samen met de sector en de brandweer moet worden bezien op welke wijze het best meer duidelijkheid kan gaan worden gegeven (definitie of toelichtende teksten in het Gebruiksbesluit of een brochure of infoblad met praktijkvoorbeelden), en
- dat er daarbij naar gestreefd moet worden om de gewenste duidelijkheid vóór de inwerkingtreding van het Gebruiksbesluit te gaan verschaffen.

Concreet is afgesproken dat WWI en de zorgsector op korte termijn op basis van reeds beschikbaar materiaal een gezamenlijke uitwerking voor het verschaffen van meer duidelijkheid zullen ontwikkelen en dat die uitwerking vervolgens voor commentaar aan de brandweer zal worden voorgelegd. Indien dit niet vóór 15 juni 2008 tot overeenstemming tussen de zorgsector en de brandweer leidt, zal ik de knoop doorhakken. Conform de motie zal derhalve vóór de inwerkingtreding van het Gebruiksbesluit meer duidelijkheid over het begrip «niet-zelfredzame personen» in relatie tot het betreffende voorschrift van het Gebruiksbesluit worden geschapen maar of dat door een definitie in het Gebruiksbesluit of anderszins zal geschieden, wordt door mij samen met de zorgsector en de brandweer nog bezien.

Invoeringsdatum Gebruiksbesluit

Afhankelijk van het advies van de Raad van State en de uitkomst van de notificatieprocedure in Brussel streef ik ernaar om het Gebruiksbesluit op 1 oktober 2008 in werking te laten treden.

Zonnepanelen

Tenslotte kom ik nog terug op mijn toezegging over de plaatsing van zonnepanelen en de relatie met het Bouwbesluit 2003. Concreet heeft de algemene commissie voor Wonen, Wijken en Integratie gevraagd wat de problemen en de mogelijke oplossingen zijn met het plaatsen van zonnepanelen en de positionering van een woning en/of gebouw.

Op basis van het Besluit bouwvergunningsvrije en licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken mogen zonnepanelen zonder bouwvergunning op en aan bouwwerken geplaatst worden. Ze mogen alleen niet dwars op de nok staan, en de hellingshoek is geclausuleerd op platte daken. Het Bouwbesluit 2003 stelt geen prestatie-eisen aan de zonnepanelen zelf, maar wel aan de bevestiging ervan.

Optimaal rendement van de warmteopwekking is afhankelijk van de hoeveelheid zon die door de collectoren kan worden opgenomen. De zonoriëntatie van de panelen speelt hierbij een belangrijke rol, maar niet elk dak heeft een zuid-kant. Voor bestaande gebouwen zal per situatie gekeken moeten worden hoe het zonnepaneel het best geplaatst kan worden. Voor nieuwbouwprojecten kunnen gemeenten in het stedenbouw-

kundig plan dan wel bestemmingsplan bijdragen tot een optimale oriëntatie op de zonkant. Een gunstige oriëntatie wordt in nieuwbouwsituaties gestimuleerd door de EPC-eis. Deze is vastgelegd in het Bouwbesluit 2003. Naar mijn mening is de plaatsing van zonnepanelen derhalve in het Bouwbesluit afdoende geregeld.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De minister voor Wonen, Wijken en Integratie,
C. P. Vogelaar